

MESURES PER A LA TRANSICIÓ PRIMÀRIA-SECUNDÀRIA

CEIP CARLES SALVADOR

CEIP CENSAL

CEIP PINTOR CASTELL

IES JUAN BAUTISTA PORCAR

1. Justificació.....	3
2. Coordinació entre els equips docents.....	4
2.1 Composició i procés de constitució dels equips de transició.....	4
2.2 Planificació general d'actuacions.....	5
3. Programa de desenrotllament competencial.....	7
4. Concreció d'àmbits, actuacions prioritàries i mecanismes de col·laboració entre centres docents i famílies.....	17
5. Mecanismes de seguiment i avaluació.....	18
GRAU D'ACOMPLIMENT.....	18
6. Programa d'assessorament a pares i mares.....	18
7. Formes organitzatives específiques relatives als recursos humans i materials (Secundària).....	19
8. Altres.....	19
Annex I: Protocols.....	19
Annex II: Full de treball operatiu Curs 2019-2020.....	20

1. Justificació

L'ordre 46/2011 de 8 de juny, de la Conselleria d'Educació regula la transició des de l'etapa d'Educació Primària a l'Educació Secundària Obligatoria a la Comunitat Valenciana.

Des dels centres que formem part d'aquest pla ha existit sempre la preocupació per abordar les qüestions relatives al pas dels xiquets i xiquetes d'una etapa a l'altra, pràcticament des del mateix moment d'adscripció de les escoles al centre de secundària. Per això des d'aleshores es porten realitzant accions de manera formal i informal de col·laboració entre col·legis i institut.

L'ordre abans esmentada proporciona un marc legal i unes directrius per a sistematitzar les activitats que garantitzen un pas més suau de l'alumnat entre les dues etapes. Posa en valor i ressalta la importància de la coordinació, el principi de continuïtat entre les etapes i el dret de l'alumnat a ser orientat en dita transició.

Per tot l'anterior, es justifica plenament la planificació, redacció i execució el present pla en l'àmbit dels nostres centres docents.

2. Coordinació entre els equips docents

2.1 Composició i procés de constitució dels equips de transició

L'equip de transició es constituirà al llarg del mes de setembre. La data d'aquesta primera reunió es fixarà per acord de l'equip en l'última reunió del curs anterior, i serà convocada pel Cap d'Estudis de l'IES Porcar. La periodicitat de les reunions serà cada dos mesos com a mínim.

L'equip de transició estarà format per:

- Direccions d'estudis dels centres.
- Coordinadora de Secundària.
- Cap de departament d'Orientació de l'IES Porcar.
- Un especialista en orientació Educativa amb relació amb els centres de Primària. La designació d'aquest vocal tindrà en compte el fet de que més d'un centre compartisca el mateix especialista.
- Tutors i tutores de sext curts de Primària.
- Tutors i tutores de primer curs d'ESO.
- Mestres especialistes en Pedagogia Terapèutica de les dues etapes.
- Caps de departament de les matèries instrumentals d'ESO.

Donada la importància de la continuïtat en l'aprenentatge de les llengües estrangeres, el professorat de Llengua Anglesa de les dues etapes participarà en les accions de desenvolupament del pla que siguin adients, tot i que no formarà part de l'equip de transició.

També participarà si escau de les accions contingudes al pla els tutors i tutores de quint de Primària i de segon d'ESO.

Podran ser consultats també els representants de les associacions de pares i mares de cada centre.

2.2 Planificació general d'actuacions

Identificació de necessitats

Les necessitats provenen de comprovar al llarg de l'activitat docent que la manera de treballar a l'Institut presenta diferències respecte de la de primària que provoquen que l'alumnat nouvingut en moltes ocasions tinga problemes per a adaptar-se al centre que els acull.

Objectius

- Atendre a la diversitat de característiques i situacions personals de l'alumnat.
- Garantir la continuïtat i la graduació progressiva de l'ensenyament bàsic.
- Treballar la capacitat de progressió i canvi de l'alumnat, en el marc de la identificació de les seues necessitats educatives ordinàries i específiques.
- Prevenir les dificultats d'integració i adaptació escolar, de creixement personal, afectiu, i específicament curricular.
- Fer ús de l'autonomia pedagògica dels centres quant a l'organització i el funcionament més adequats a les característiques i necessitats del seu alumnat.
- Avaluar i corregir les deficiències detectades.

Activitats generals

- Actuacions amb l'alumnat que ha de vindre al centre.
- Concienciació de l'alumnat de secundària per tal de que faciliten l'entrada de nou alumnat i els ajuden durant el primer any.
- Coordinar i avaluar les actuacions per a millorar la eficiència i adaptar contínuament el Pla a les necessitats del moment.
- Treball constant amb les famílies per a aconseguir que la seua percepció del nou centre siga més positiva i favorable.

Mecanismes i estratègies per a potenciar la coordinació

Amb l'objectiu de ser més operatiu, l'equip treballarà en grups més reduïts o comissions de treball que podran ser constituïts a cada centre docent, segons l'àmbit o amb qualsevol altre criteri acordat.

La informació generada serà posada en comú i estarà a l'abast de tot l'equip.

Per aconseguir una major eficiència en la transmissió de la informació abans esmentada, un mecanisme a potenciar serà l'ús de les noves tecnologies per a permetre treballar en xarxa i compartir informació digitalment.

Calendari de treball

Data	Acció	Implicats	Notes
Tot el curs	Revisió models de documentació	Equip de transició	Revisar i adequar al curs present la documentació emprada en les diferents etapes del pla de transició.
15-30 setembre	Reunió equip de transició	Equip de transició	Constitució de l'equip i organització de les activitats del curs
Després de Nadal	Reunió equip de transició	Equip de transició	Seguiment de les accions i activitats

Entre Magdalena i Pasqua	Reunió equip de transició	Equip de transició	- Data visita alumnat IES a escoles i proposta de candidats - Data visita alumnat de sisé als centres - Data reunió CE i orientadora IES amb TUT i orientadora escola. - Data reunió DIR i CE IES amb pares 6é a l'escola. - Data portes obertes IES
Abril	Llistat alumnat que promocionarà	Centres primària	Gravar a Ítaca l'alumnat que probablement passarà a l'institut. Terminis establerts per Itaca.
Abril	Sol·licitud documentació	IES	Remissió a CEIP de full amb recordatori de la documentació que han d'anar preparant els pares.
Abril (després Pasqua)	Visita als centres de primària del Cap d'Estudis i Director de l'institut	Directors i Caps d'Estudis dels centres	Reunió amb els pares per a donar informació sobre curs següent, organització, optatives, etc. Documentació que els pares han de preparar. (Simultània a la jornada de portes obertes des del curs (2017-2018))
1-15 Maig	Nombre alumnat Banc de Llibres	Equips directius	Informar a l'IES del nombre aproximat d'alumnat que es beneficia del Banc de Llibres
Finals maig	Visita alumnat 1ESO als centres de primària	Alumnat dels centres	Fer un guionet per a saber què han de dir.
Finals maig	Reunió Cap d'estudis, orientadora IES amb tutors Primària	Orientadors dels centres, Cap d'estudis IES, Tutors/es de 6é de primària	Recollir informació rellevant, també si convé separar o mantindre junts a certs alumnes. Es poden portar sobres i documentació als CEIPs en aquest moment. Cal que estiga l'orientadora de sisé. Avisar de que al sobre estan les dates de matrícula.
Maig	Reunió de transició	Equip de transició	Enviar als CEIPS el document "Traspàs d'informació de primària a secundària" per a que l'emplenen els tutors.
Maig	Visita alumnat primària al institut	Alumnat de sisé	Actualment ho estem fent a principis de juny

Finals maig	Lliurament sobres matrícula i instruccions a centres primària.	IES	Adjuntar informació de recepció de documentació a principis de juny.
Juny	Portes obertes. Visita pares a l'institut	Pares col·legi, equip directiu IES	Organització de grups, optatives. Informació addicional. Visita a les instal·lacions.
Juny (23-30)	Reunió equip de transició	Equip de transició	Seguiment de les accions i activitats. Coincidir amb reunió per àmbits. Avaluació del Pla. Els directors retornen el document “traspàs d'informació de primària a secundària”
Juny (23-30)	Reunió per àmbits (instrumentals+anglès)	Professorat àrees i matèries instrumentals	Coordinació acadèmica, curricular i pedagògica. El mateix dia de la reunió de l'equip de transició.
Setembre	Inici tutoria entre alumnat	Orientadora IES, alumnat IES	Comença el dia de la presentació
Setembre (1-7)	Reunió per àmbits (instrumentals+anglès)	Professorat àrees i matèries instrumentals	Coordinació acadèmica, curricular i pedagògica. Revisió dels acords presos a juny
Tot el curs (sobre tot SET-OCT)	Coordinació àrees instrumentals + anglès	Professorat àrees i matèries instrumentals	Seguiment de la coordinació de les àrees

3. Programa de desenrotllament competencial

1.- MARC JURÍDIC

L'ORDE 46/2011, de 8 de juny, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula la transició des de l'etapa d'Educació Primària a l'Educació Secundària Obligatoria a la Comunitat Valenciana estableix que el pla de transició haurà d'incloure un

programa de desenrotllament competencial per a l'alumnat del tercer cicle d'Educació Primària, i de primer i segon d'Educació Secundària Obligatoria, focalitzat en l'impuls de l'autonomia i la iniciativa personal, i l'autoregulació cognitiva, emocional, conductual i l'escolar específicament.

Aquesta ordre indica que l'elaboració del pla de transició partirà de la identificació de les necessitats de l'alumnat, el professorat i les famílies en el marc del trànsit entre les dos etapes, i en la seua planificació i aplicació s'haurà de prestar especial atenció, entre d'altres, a la progressió curricular entre el tercer cicle d'Educació Primària i el primer i segon curs d'Educació Secundària Obligatoria, així com la convergència en les dos etapes en la gestió de la convivència i la resolució de conflictes.

Per a elaborar el programa de desenvolupament competencial cal, en primer lloc recollir la normativa vigent al respecte de les competències bàsiques en l'ensenyament obligatori.

El text consolidat de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), presenta una nova configuració del currículum en què les àrees s'organitzen en assignatures troncales, específiques i de lliure configuració autonòmica, i es trasllada l'èmfasi des dels continguts fins als criteris d'avaluació. Amb este objectiu, s'incorpora un nou element: els estàndards d'aprenentatge, vinculables a proves individualitzades estandarditzades comparables.

Les orientacions de la Unió Europea insisteixen en la necessitat que la ciutadania adquireixi les competències clau com a condició indispensable per aconseguir que els individus assoleixin un desenvolupament personal, social i professional ple que s'ajuste a les demandes d'un món globalitzat i faci possible el desenvolupament econòmic, vinculat al coneixement.

D'altra banda, més enllà de l'àmbit europeu, la UNESCO (1996) va establir els principis precursors de l'aplicació de l'ensenyament basat en competències en identificar els pilars bàsics d'una educació permanent per al segle XXI, consistents a «aprendre a conèixer», «aprendre a fer», «aprendre a ser» i «aprendre a conviure».

La nova redacció de la LOE contempla el desenrotllament de les competències clau i es torna obligatori tant per a l'Ensenyança Bàsica com per a l'etapa de Batxillerat i per a l'Educació Professional Bàsica. Esta nova proposta és coherent amb els objectius del Pla Estratègic per a la Formació i l'Ocupació de l'Espai Europeu (ET2020), però és, a més, un element clau per a la lluita contra el fracàs escolar i per a fomentar l'ocupabilitat.

La Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE), va més enllà en posar l'èmfasi en un model de currículum basat en competències

S'adopta la denominació de les competències clau definides per la Unió Europea. Es considera que «les competències clau són aquelles que totes les persones necessiten per a la seua realització i desenrotllament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació». S'identifiquen set competències clau essencials per al benestar de les societats europees, el creixement econòmic i la innovació, i es descriuen els coneixements, les capacitats i les actituds essencials vinculades a cada una". El marc de referència de la recomanació europea estableix huit competències clau.

En l'Orde ECD/65/2015, de 21 de gener, les competències es conceptualitzen com un «saber fer» que s'aplica a una diversitat de contextos acadèmics, socials i professionals. Perquè la transferència a diferents contextos siga possible, és indispensable una comprensió del coneixement present en les competències i la vinculació d'aquest amb les habilitats pràctiques o destreses que les integren en la qual es descriuen les relacions entre les competències, els continguts i els criteris d'avaluació de l'Educació Primària, Secundària Obligatòria i Batxillerat, fa una descripció detallada de cada una de les competències clau.

Atès que l'aprenentatge basat en competències es caracteritza per la seva transversalitat, el seu dinamisme i el seu caràcter integral, el procés d'ensenyament/aprenentatge competencial s'ha d'abordar des de totes les àrees de coneixement i per part de les diverses instàncies que conformen la comunitat educativa, tant en els àmbits formals com en els no formals i informals. El seu dinamisme es reflecteix en el fet que les competències no s'adquireixen en un determinat moment i romanen inalterables, sinó que impliquen un procés de

desenvolupament mitjançant el qual els individus van adquirint nivells més grans de desenvolupament en l'ús de les competències. A més, aquest aprenentatge implica una formació integral de les persones que, en finalitzar l'etapa acadèmica, seran capaces de transferir els coneixements adquirits a les noves instàncies que apareguen en l'opció de vida que escullen. Així, podran reorganitzar el seu pensament i adquirir nous coneixements, millorar les seves actuacions i descobrir noves formes d'acció i noves habilitats que els permetin executar eficientment les tasques, i tot això afavorirà l'aprenentatge al llarg de tota la vida.

Les competències clau han d'estar vinculades estretament als objectius definits per a l'educació primària, l'educació secundària obligatòria i el batxillerat. Aquesta vinculació afavoreix que la consecució d'aquests objectius al llarg de la vida acadèmica duga implícit el desenvolupament de les competències clau, perquè totes les persones puguin assolir el seu desenvolupament personal i aconseguir una incorporació correcta a la societat. Un enfocament metodològic basat en les competències clau i en els resultats d'aprenentatge comporta canvis importants en la concepció del procés d'ensenyament/aprenentatge, canvis en l'organització i en la cultura escolar; requereix la col·laboració estreta entre els docents en el desenvolupament curricular i en la transmissió d'informació sobre l'aprenentatge dels alumnes, així com canvis en les pràctiques de treball i en els mètodes d'ensenyament.

Cal una coordinació adequada entre els docents sobre les estratègies metodològiques i didàctiques que s'utilitzen. Els equips educatius de les diferents etapes s'han de plantejar una reflexió comuna i compartida sobre l'eficàcia de les diferents propostes metodològiques amb criteris comuns i consensuats. Aquesta coordinació i l'existència d'estratègies connectades permeten abordar amb rigor el tractament integrat de les competències i progressar cap a una construcció col·laborativa del coneixement.

La relació de les competències clau amb els objectius de les etapes educatives fa necessari dissenyar estratègies per promoure i avaluar les competències des de les etapes educatives inicials i intermèdies fins a la consolidació posterior en etapes superiors, que han de dur els alumnes a desenvolupar actituds i valors, així com un coneixement de base conceptual i un ús de tècniques i estratègies que han

d'afavorir la seva incorporació a la vida adulta i han de servir de fonament per a l'aprenentatge al llarg de la seva vida.

L'adquisició eficaç de les competències clau per part dels alumnes i la seva contribució a assolir els objectius de les etapes educatives, des d'un caràcter interdisciplinari i transversal, requereix dissenyar activitats d'aprenentatge integrades que permeten avançar cap als resultats d'aprenentatge de més d'una competència alhora.

La descripció de les competències clau del sistema educatiu espanyol s'estableixen a l'annex de l'Ordre ECD/65/2015. Les competències que presenten major relació amb l'impuls de l'autonomia i la iniciativa personal, i l'autoregulació cognitiva, emocional, conductual i l'escolar específicament que cal recollir dins el programa de desenvolupament competencial del pla de transició tindrien a vore amb la descripció de les competències socials i cíviques.

Les competències socials i cíviques impliquen l'habilitat i la capacitat per utilitzar els coneixements i les actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seva concepció dinàmica, canviant i complexa, per interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més diversificats; per elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes, així com per interactuar amb altres persones i grups de conformitat amb normes basades en el respecte mutu i en conviccions democràtiques. A més d'incloure accions en un nivell més pròxim i mediat a l'individu com a part d'una implicació cívica i social. Es tracta, per tant, d'unir l'interès per aprofundir i garantir la participació en el funcionament democràtic de la societat, tant en l'àmbit públic com privat, i preparar les persones per exercir la ciutadania democràtica i participar plenament en la vida cívica i social, gràcies al coneixement de conceptes i estructures socials i polítiques i al compromís de participació activa i democràtica.

La competència social es relaciona amb el benestar personal i col·lectiu. Exigeix entendre la manera en què les persones es poden procurar un estat de salut física i mental òptim, tant per a elles mateixes com per a les seves famílies i per al seu entorn social proper, i saber com un estil de vida saludable pot contribuir a això. Per poder participar plenament en els àmbits social i interpersonal, és fonamental adquirir els coneixements que permetin comprendre i analitzar de manera crítica

els codis de conducta i els usos generalment acceptats en les diferents societats i entorns, així com les seves tensions i processos de canvi. La mateixa importància té conèixer els conceptes bàsics relatius a l'individu, al grup i a l'organització del treball, la igualtat i la no-discriminació entre homes i dones i entre diferents grups ètnics o culturals, la societat i la cultura. Així mateix, és essencial comprendre les dimensions intercultural i socioeconòmica de les societats europees i percebre les identitats culturals i nacionals com un procés sociocultural dinàmic i canviant en interacció amb l'europea, en un context de globalització creixent. Els elements fonamentals d'aquesta competència inclouen el desenvolupament de certes destreses com la capacitat de comunicar-se d'una manera constructiva en diferents entorns socials i culturals, mostrar tolerància, expressar i comprendre punts de vista diferents, negociar sabent inspirar confiança i sentir empatia. Les persones han de ser capaces de gestionar un comportament de respecte a les diferències expressat de manera constructiva. Així mateix, aquesta competència inclou actituds i valors com una forma de col·laboració, la seguretat en un mateix i la integritat i honestetat. Les persones s'han d'interessar pel desenvolupament socioeconòmic i per la seva contribució a un benestar social més gran de tota la població, així com la comunicació intercultural, la diversitat de valors i el respecte a les diferències, a més d'estar disposades a superar els prejudicis i a comprometre's en aquest sentit.

Atenent l'annex de l'ordre 46/2011, de 8 de juny que estableix l'estructura i contingut per al programa de desenvolupament competencial, dins del seu àmbit d'aplicació, hauria d'incloure la competència intrapersonal i la interpersonal, així com les estratègies d'aprenentatge, el contingut de les quals, a títol orientatiu, es detalla a continuació:

a) Competència intrapersonal.

1. Identificació i anàlisi de les pròpies conductes, habilitats, emocions, afectes, percepcions, expectatives i atribucions; delimitació i valoració de les seues conseqüències; determinació d'alternatives i reflexió sobre els seus pros i contres; presa de decisions, supervisió i avaluació.
2. Autoestima. Autorreforçament i motivació, concepció de la intel·ligència, de l'esforç i de l'error.

3. Habilitats de resolució de problemes.

b) Competència interpersonal.

1. Capacitat de comunicar-se amb eficàcia, establir i mantindre relacions.

2. Desenrotllament de l'assertivitat i l'empatia.

3. Capacitat d'afrontament i resolució de conflictes.

c) Estratègies d'aprenentatge: Coneixement i control metacognitiu.

1. Processos reflexius dirigits a la identificació de la dimensió i l'abast de les demandes escolars i docents.

2. Autoconeixement: recursos disponibles, coneixements assumits, coneixements pendents, necessitats...

3. Coneixement declaratiu, procedimental i condicional de tècniques d'aprenentatge específiques: selecció, organització i elaboració de la informació. Control i regulació del seu ús.

4. Planificació, supervisió, avaluació del propi esforç i desenrotllament en funció dels processos anteriors.

2.- OBJECTIUS DEL PLA DE DESENVOLUPAMENT COMPETENCIAL

Tenint en compte la legislació abans exposada ens proposem partir d'un model centrat en les competències per tal de desenvolupar el nostre Programa de desenvolupament competencial. Per aquest motiu integrem els apartats proposats en l'ordre 46/2011, de 8 de juny (competència interpersonal, competència intrapersonal i estratègies d'aprenentatge) amb els criteris d'avaluació proposats en l'Ordre ECD/65/2015 per a la competència social i cívica.

Així ens plantejem com **objectius** prioritaris a aconseguir per part dels alumnes al finalitzar el segon curs de l'ESO els següents:

Identificar les característiques que defineixen el seu estil personal, expressar una imatge positiva de si mateix, de forma meditada i respectuosa amb un mateix i

amb els altres i reconèixer la diversitat personal, social i funcional de les persones.

Identificar la influència de les emocions i dels sentiments en l'habilitat d'establir objectius i preveure els mitjans per a aconseguir-los per a analitzar les conseqüències dels plans realitzats, prendre millors decisions i desenrotllar-los amb èxit.

Actuar de manera eficaç en equips de treball, participant en la planificació de metes comunes, prenent decisions raonades, responsabilitzant-se del seu rol i la seua tasca, fent propostes valuoses, reconeixent el treball alié i animant els altres membres del grup, utilitzant el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies, desenrotllant un bon sentit del compromís respecte d'un mateix cap als altres.

Expressar amb un llenguatge verbal i no verbal adequat a la situació de comunicació les seues emocions i sentiments, utilitzant un vocabulari emocional precís quan narra les seues experiències, expressa les seues opinions i coneixements o exposa els seus arguments en debats sobre temes d'actualitat.

Escoltar activament el seu interlocutor, mostrar interès i interpretar les seues emocions i sentiments, posar-se en el seu lloc i comprendre i respectar les seues opinions i arguments quan els expressa en conversacions o en col·loquis i debats sobre temes d'actualitat.

Identificar situacions conflictives habituals en el seu entorn pròxim, analitzar les causes que les produïxen i sol·licitar quan siga oportú un procés de mediació formal per a resoldre els seus propis conflictes i els dels altres.

Defendre els seus drets i els drets dels altres en les situacions socials de l'entorn pròxim que així ho requerisquen, amb un llenguatge respectuós i mantenint la calma davant dels obstacles i malentesos.

Participar de manera ordenada i activa en un diàleg, argumentant amb els propis pensaments i les opinions dels companys per a trobar aspectes comuns a

través de relacions de respecte mutu, contribuint a la millora del clima del grup.

Analitzar, a partir de supòsits pràctics de l'entorn familiar i social, l'acompliment del principi d'igualtat entre homes i dones, així com la participació de tots ells en la societat, i proposar accions responsables i justes que contribuïsquen a superar les desigualtats socials i de gènere al seu entorn pròxim.

3.- ACTUACIONS

Per a dur a terme amb èxit els objectius del pla de desenvolupament competencial cal una coordinació adequada entre els docents sobre les estratègies metodològiques i didàctiques que s'utilitzen. Els equips educatius d'Educació Primària i d'Educació Secundària s'han de plantejar una reflexió comuna i compartida sobre l'eficàcia de les diferents propostes metodològiques amb criteris comuns i consensuats. Aquesta coordinació i l'existència d'estratègies connectades permeten abordar amb rigor el tractament integrat de les competències socials i personals i oferir continuïtat entre les dues etapes.

D'entre les diferents propostes arreplegades dels centres participants en aquest pla, i prioritzant la seua aplicació pràctica en tots els nivells, ens proposem portar a terme les següents actuacions:

3.1 Programacions curriculars basades en el model de competències

Tal com s'ha establert en la normativa vigent el model curricular a seguir és el basat en competències. Així la competència social i cívica es troba present en la programació de totes les assignatures i matèries. Per tant és necessari prestar atenció als seus criteris i indicadors d'èxit per tal d'integrar-los en les situacions i contextos d'aula. Dins del procés quotidià d'ensenyament-aprenentatge apareixent moments ideals per posar en pràctica i desenvolupar objectius relacionats en les interaccions interpersonals, coneixement d'un mateix, capacitat d'aprendre a aprendre,... tots ells presents en aquest pla.

Cal que els docents a l'hora de dissenyar les seues programacions adquirixquen el compromís de donar el valor necessari al desenvolupament d'aquestes

competències i disposar de les ferramentes necessàries per introduir-les dins la seua dinàmica a l'aula.

3.2 Pla d'acció tutorial

Dins les funcions del Departament d'Orientació es troba dissenyar el Pla d'Acció Tutorial, conjuntament amb els tutors d'ESO, per a tots els cursos de l'ESO.

La normativa vigent, segons el Reglament Orgànic i funcional per a l'ESO, estableix com a funcions de l'acció tutorial amb alumnes les següents:

- Facilitar la integració de l'alumnat al grup-classe i al conjunt de la dinàmica escolar.
- Contribuir a la individualització i personalització dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
- Efectuar un seguiment dels processos d'aprenentatge de l'alumnat per detectar les dificultats i les necessitats específiques de suport educatiu i, així, elaborar respostes educatives adequades i recaptar, si cal, els assessoraments i suports oportuns.
- Coordinar el procés d'avaluació de l'alumnat i assessorar i orientar l'alumnat sobre la promoció d'un cicle a un altre.
- Fomentar a l'alumnat el desenvolupament d'actituds participatives al centre i al seu entorn sociocultural.

Les activitats es planificaran anualment per als diferents nivells educatius i es revisaran periòdicament per part del coordinadors de cada cicle amb el DO. Aquesta planificació constarà d'activitats destinades als alumnes com:

- Activitats d'acolliment: presentació del professorat (tutor i especialistes) i dels companys, coneixement de l'entorn escolar (aula, biblioteca, gimnàs, etc.).
- Avaluació inicial: habilitats bàsiques, motivació, aptituds.

- Avaluació psicopedagògica de les necessitats educatives detectades (per l'orientadora).
- Activitats de dinàmica de grups: presentació i coneixement mutu dins del grup-classe, elecció de delegats, diàlegs en grup reduït, mitjà i gran, debats, jocs de rol, etc.
- Iniciació de Programes: hàbits d'estudi i habilitats bàsiques, temes transversals, temes d'actualitat (drogues, anorèxia, salut, sexualitat, etc.).
- Activitats de coneixement del sistema educatiu vigent i del reglament de règim intern del centre.

Aquest Pla d'Acció tutorial s'està desenvolupant en tots els grups d'ESO, bàsicament a hora assignada a cada grup de tutoria dins l'horari lectiu. Des del Departament d'Orientació és facilitada, a principi de curs i en funció de les demandes i necessitats detectades, els materials necessaris per treballar amb els alumnes els objectius establerts dins del PAT.

Es dona especial importància als objectius relacionats amb l'autoconeixement, la cohesió de grup, l'educació emocional i la resolució pacífica dels conflictes.

3.3.Mediació:

La mediació és un model formal i elaborat de negociació que aprofita en determinats casos per a transformar positivament un conflicte entre dos parts. Moltes vegades és un sistema complementari a altres intervencions. No cal considerar-la només en sentit finalista com un procés que porta a la resolució definitiva d'un conflicte, sinó com un procés en què, independentment de la possible transformació o no del conflicte, canvia també la relació entre les parts. A més, qui participa en ella pren consciència, abans que res, que és útil per a aclarir conflictes i arribar a acords i que allò que s'ha après es pot projectar a situacions noves.

Contribueix a fomentar el diàleg i la col·laboració com a estils per a resoldre conflictes. I això ja és molt. A la mediació no se li pot demanar que resolga situacions que no resol el mètode sancionador. El que es guanya respecte d'ell és precisament el seu valor educatiu.

La formació en mediació té un potencial important per a crear un ambient pacífic, desenrotllar actituds, així com aprendre habilitats i tècniques que poden afavorir el desenrotllament personal i millorar el clima escolar.

Als centres d'educació primària és possible iniciar aquest procés de mediació principalment en 5é i 6é curs, com a proposta i mesura ja recollida dins el seu Pla de Convivència, tant per part del professorat com de l'alumnat.

La formació d'aquests alumnes mediadors provinents de l'educació primària ha de tindre una continuïtat durant l'etapa d'educació secundària, que es concretarà en un programa específic dins de l'assignatura de Valors ètics i socials. L'objectiu serà donar una formació de qualitat als alumnes i poder crear un equip d'alumnes mediadors en tots els cursos.

En l'IES hi ha constituït un equip de professors mediadors amb llarga experiència en la resolució positiva de conflictes i que intervenen de manera constata i eficaç al llarg dels cursos escolars. Aquest equip de mediació ha de recolzar, assessorar i donar suport a l'equip d'alumnes mediadors. Des del curs 2017-2018 s'està executant un pla de formació d'alumnat mediador, amb alumnat de 3r i 4t de l'ESO, que ha començat a desenvolupar la seua tasca medidora el curs 2018-2019. També participa, junt al professorat mediador, en accions de formació i jornades fora del centre.

Es necessari potenciar també la formació del professorat del centre, tant en primària com en secundària, en l'àmbit de la mediació per poder traslladar als alumnes aquest esperit de resolució positiva dels conflictes.

3.4. Intel·ligències múltiples (intrapersonal, interpersonal)

Segons Howard Gardner les persones posseïm una àmplia gamma de capacitats relativament separades, ja que l'eficàcia en una d'eixes capacitats no implicava necessàriament un funcionament eficaç en una altra, o al contrari, que després de lesions cerebrals, la desaparició d'una determinada funció no implicava la desaparició d'altres, i tampoc que no existiren mecanismes de compensació enfront d'eixa funció danyada.

Les seues investigacions li porten a definir la intel·ligència com: *"Potencial biopsicològic per a processar informació que es pot activar en un marc cultural per a resoldre problemes o crear productes que tenen valor per a una cultura, i que es tradueix en un conjunt de vuit tipus d'intel·ligències, identificables i científicament compreses, que suposen diferents estils i funcions referides a*

distints àmbits d'aplicació: espacial, lingüística, musical, naturalista, corporal kinestèsica, emocional (interpersonal i intrapersonal) i logicomatemàtica"

D'aquesta definició es desprèn que:

- Tots tenim les 8 intel·ligències
- Totes les intel·ligències es poden millorar amb l'esforç i l'aprenentatge
- Tots podem desenvolupar les intel·ligències fins un bon nivell
- La teoria es centra en la possibilitat de creixement i no de dèficit
- És important conèixer les fortaleces i àrees a millorar de cada alumne

Es fa necessari establir el perfil individual d'intel·ligències de l'alumne per donar-li l'oportunitat de conèixer les seues fortaleces i àrees a millorar. Aquest perfil és necessari per poder orientar els seus estudis així com donar-li diferents oportunitats d'aprenentatge ajustades a les seues característiques personals, però també per donar-li les ferramentes més adients per millorar el seu desenvolupament personal i el seu procés d'aprenentatge.

Si des dels centres d'Educació Primària i l'Institut assumim aquest model teòric podem donar noves oportunitats a molts alumnes que fins ara han fracassat al sistema educatiu, però podem presentar altres habilitats no acadèmiques que cal potenciar i ficar en valor dins de totes les àrees o matèries.

També es pot orientar als alumnes en estratègies i tècniques d'estudi més adequades per millorar el seu èxit acadèmic tenint en compte les seues habilitats i fortaleces.

Amb el model d'intel·ligències múltiples prenen protagonisme les habilitats relacionades amb la intel·ligència interpersonal i la intrapersonal, que precisament són les que ens ocupen en aquest pla de desenvolupament competencial.

PLA D'ACOLLIDA

L'ORDE 46/2011 estipula que dins del programa de desenrotllament competencial per a l'alumnat s'ha d'incloure, a més, un programa d'acollida al centre d'Educació

Secundària Obligatoria, la planificació del qual haurà de temporitzar-se al llarg de la totalitat del curs escolar. La participació d'alumnat, professorat i famílies, tant de l'Educació Primària com de l'Educació Secundària Obligatoria, haurà de potenciar el coneixement mutu entre totes les parts i de l'entorn escolar mateix i, per tant, dels processos d'integració i inclusió.

Dins de la proposta d'activitats d'informació, assessorament, i visita que s'inclouen dins el programa d'acollida ja especificats en el Pla de Transició, els nostres centres inclouen:

a) Visites de l'alumnat d'Educació Primària al centre d'Educació Secundària Obligatoria, i viceversa, etc.

b) La comunicació d'experiències d'exalumnes als alumnes de 6é d'EP.

c) La realització de xarrades als centres de les dos etapes, en les quals es concreten aspectes relatius a l'organització i el funcionament general del centre d'Educació Secundària Obligatoria, com ara sobre el professorat, els horaris, els aspectes generals sobre el transcurs de les classes, l'avaluació, la convivència, etc.

d) Activitats d'acollida a l'inici del curs, en el marc de les quals, els equips docents de les dos etapes concretaran les diferents necessitats i la intervenció d'alumnat acompanyant de l'etapa d'Educació Secundària Obligatoria, perquè pugui participar en el procés d'adaptació de l'alumnat d'Educació Primària acabat d'incorporar. Amb aquest objectiu l'IES Porcar està portant a terme des de fa uns cursos el "Programa de tutoria entre alumnes" que es detalla a continuació.

Tutoria entre alumnes

Per a oferir una manera positiva d'incorporar als nous alumnes a la dinàmica de l'IES i així disminuir-la conflictivitat, es dissenya el projecte Tutoria entre alumnes. Este projecte està dirigit a l'alumnat de l'institut de 3r i 4t de l'ESO que vullga dedicar part del seu temps a acollir, acompanyar i orientar els nous companys que s'incorporen a 1er d'ESO.

Un dels mètodes d'aprenentatge cooperatiu és la tutoria entre iguals o alumnes, basat en la creació de parelles, amb una relació asimètrica (derivada del rol res-

pectiu de tutor o tutorada), amb un objectiu comú i compartit que s'aconsegueix a través d'un marc de relació planificada pel centre.

En les situacions de tutoria entre iguals, les interaccions que dissenyem entre les parelles d'alumnes han d'aconseguir que ambdós alumnes, tant de tutor com tutorat, aprenguen i milloren el seu desenvolupament. En elles es dona valor educatiu a les interaccions entre alumnes, ofereixen oportunitats d'aprenentatge per als alumnes ajudats i desenvolupen valors de solidaritat i sociabilitat.

El **objectius generals** que ens proposem amb el Programa de tutoria entre alumnes són:

- Afavorir la incorporació dels alumnes nouvinguts de 1er d'ESO a l'IES.
- Formar els alumnes que vullguen acollir (alumnes tutors), en com orientar i acompanyar els alumnes nouvinguts en el seu procés d'incorporació a l'IES.
- Crear espais d'intercanvi per a relacions interpersonals i d'autoconeixement.
- Crear un referent tutor que afavorisca l'autoestima i disminuir la inseguretat dins del centre.
- Potenciar la socialització a través d'actituds comprensives i d'empatia.
- Motivar els alumnes perquè s'involucren en el procés d'acollida dels seus companys.
- Oferir ferramentes a l'alumne tutor, per a facilitar-li la labor.
- Considerar la incorporació dels alumnes nouvinguts com un fet positiu en el qual es pot participar.

Dins del programa de Tutoria entre alumnes son diverses les activitats organitzades des dels centres d'EP i IES, però l'objectiu es ***l'interacció espontània i autònoma*** per part dels alumnes tutors i alumnes tutoritzats en els seus contextos naturals.

Entre les activitats planificades des dels centres es troben:

Coordinació del Departament d'Orientació amb tutors de 6é d'EP per conèixer el perfil socioafectiu dels nous alumnes i les diferents necessitats de tutorització.

Coordinació amb els tutors de 2on i 3er d'ESO per informar del programa així com proposar els candidats a ser alumnes tutors per al següent curs.

Informar, per part dels tutors de 2on i 3er d'ESO i el Departament d'Orientació, als alumnes de la possibilitat de participar en el programa i establir el llistat d'alumnes tutors voluntaris per al següent curs.

Realitzar en sessió de tutoria formació als alumnes tutors.

Fer l'assignació d'alumne tutoritzat-alumne tutor atenent al perfil social i emocional de cadascú.

Durant el primer dia del curs organitzar els espais, horaris i ferramentes (qüestionaris de presentació) per a facilitar la primera presa de contacte entre alumne tutor-tutoritzat.

Realitzar el seguiment i avaluació del programa al llarg del curs. (Qüestionaris de valoració emplenats pels alumnes).

Reconeixement públic al finalitzar el curs dels alumnes tutors que han mostrat major implicació.

4. Concreció d'àmbits, actuacions prioritàries i mecanismes de col·laboració entre centres docents i famílies

- Informació a les famílies a l'inici de curs.
- Mecanismes de participació de les famílies en la millora del Pla de Transició.
- Publicació a la web del centre dels trets essencials del pas de primària a secundària.
- Establir un canal de comunicació permanent amb les famílies, i no només en moments puntuals.

5. Mecanismes de seguiment i avaluació

Els resultats de seguiment i avaluació es recullen amb el següent qüestionari que després és analitzat per l'equip de transició, reflectint les consideracions oportunes a la memòria final.

ACTUACIÓ	GRAU D'ACOMPLIMENT				
	0	1	2	3	4
Completar el trasllat d'informació inicial en juny entre CEIP-IES					
Establir coordinació intercentres i àmbits de col·laboració durant l'any a nivell de zona					
Incloure el Pla a la PGA					
Informar al Claustre i especialment als tutors implicats dels continguts del Pla de Transició					
Reunió de coordinació entre professorat de les àrees instrumentals + Anglès					
Intervenció tutorial amb l'alumnat de sisè de primària sobre les activitats del Pla					
Acollida de l'alumnat de 1r ESO a l'IES					
Reunió de constitució de la Comissió del Pla de Transició					
Seguiment dels resultats de la primera avaluació de l'alumnat de 1r ESO					

Seguiment de les actuacions del primer trimestre					
Planificació de les activitats per al 2n i 3r trimestre					
Visita a l'escola de l'alumnat de 1r ESO					
Xarrades informatives del tutor i orientador als centres de Primària					
Reunió tutors de sisé i equip directiu de l'IES per a intercanviar informació de l'alumnat que es matricularà					
Visita a l'IES de l'alumnat de sisé					
Visita a l'IES dels pares de l'alumnat de sisé i xerrada de l'equip directiu i orientador de l'IES					

6. Programa d'assessorament a pares i mares

L'assessorament a pares i mares es durà a terme de forma contínua durant tot el curs i de manera més puntual en certes accions que passem a descriure:

1. Reunió del Director i Cap d'Estudis de l'IES amb els pares dels centres de primària.
2. Visita dels pares al centre.
3. Reunions periòdiques d'informació al llarg del curs.
4. Servei d'assessorament del departament d'orientació (primària i secundària).
5. Consultes a l'equip directiu (primària i secundària).

7. Formes organitzatives específiques relatives als recursos humans i materials (Secundària)

Per tal d'atendre millor la diversitat d'alumnat i fer més suau la transició entre etapes, durant els dos primers cursos d'ESO l'organització de l'alumnat es realitza en el que anomenem "minigrups". A partir dels grups oficials, es creen grups més xicotets, homogenis entre ells (tots els grups tenen aproximadament el mateix nombre de xiquets i xiquetes, i també resultats acadèmics semblants) i heterogenis

en la seua composició (cada grup té alumnat amb diverses circumstàncies de les abans esmentades.

Amb esta mesura aconseguim que el nombre de professorat que entra a cada grup siga menor que el que correspondria si férem desdoblaments “clàssic”, i per tant es pareix un poc més a allò que l'alumnat tenia a l'escola. A més a més la coordinació entre el grup docent és més efectiva.

8. Altres

Durant tot el curs escolar hi haurà a la sala de professorat un document per a que s'aporten propostes de millora per part dels docents en tot allò referit al present Pla. També s'informarà a la resta de la comunitat escolar de les vies mitjançant les quals poden fer les aportacions i suggeriments que consideren convenients.

Annex I: Protocols

PROTOCOL TRASVASSAMENT DOCUMENTACIÓ

- 1-15 abril: donar al CEIP full documentació que han d'anar preparant els pares
- Maig: en la visita de CE i OR a TUT de 6é i OR, donar els sobres per a repartir als pares. Els porten els pares quan formalitzen la matrícula (fiquem sempre dates anteriors a les oficials). També donar al tutor per a que l'emplene el full de Recomanacions reforços instrumentals i Document traspàs informació primària a secundària (a partir de 2018-2019 s'ha decidit unificar aquest document amb el de final d'etapa de les escoles per tal d'evitar documentació redundant)
- Juny: anotacions de CE i Orientadora a secretaria per a configurar els grups de primer.

Annex II: Full de treball operatiu

CALENDARI VISITES

Acció	CE+OR IES - TUT,OR sisé	ALU 1r ESO+OR – CEIP	ALU sisé – IES	ALU+pares sisé – IES (p. obertes) + DIR i CE	Documentació a IES	Reunió juny equips docents
Lloc	CEIP	CEIP	IES	IES	IES	IES
Hora						
Carles Salvador						
Censal						
Juan Ripollés						
Pintor Castell						